

ΕΝΟΤΗΤΑ στη ΓΛΩΣΣΑ

(και Αγωγή Υγείας):

**Αναδομώντας τα στερεότυπα του
κοινωνικού φύλου
και τις σχέσεις διαχωρισμού,
ανισότητας
ή βίας μεταξύ τους**

©Κωνσταντίνος Παπαγεωργίου

A. Κείμενο «Ποιος διευθύνει;» από το Ανθολόγιο κειμένων Α' & Β' Τάξεων (Τζιάνι Ροντάρι).

1. Για να ζωντανέψει το κείμενο, ως «δάσκαλος σε ρόλο» διαβάζουμε την ιστορία κι ένα παιδί λαμβάνει το ρόλο του παιδιού ακολουθώντας τη ροή του κειμένου με τις εκφράσεις προσώπου και τα λόγια του παιδιού. Έπειτα, τα παιδιά εναλλάσσονται και ο διάλογος επαναλαμβάνεται.

2. Σε δεύτερο στάδιο το κάθε παιδί πρέπει να δώσει μια προσωπική απάντηση στην ερώτηση του δασκάλου:

Ρώτησα ένα παιδάκι:

- Ποιος διευθύνει στο σπίτι;

-

Αν θέλουμε κάνουμε και συμπληρωματικές ερωτήσεις συνεχίζοντας να είμαστε «σε ρόλο». (Προσοχή ώστε η πραγματικότητα της οικογένειας κάθε παιδιού να αντιμετωπιστεί με σεβασμό.)

3. Ακολουθεί συζήτηση στην οποία παρατίθενται όλες οι επιλογές για το ποιος μπορεί να διευθύνει σε ένα σπίτι. Υπενθυμίζεται η πραγματικότητα του κοριτσιού του κειμένου στις οποίας το σπίτι δεν διευθύνει κανείς αλλά όλοι είναι ίσοι και όλοι μοιράζονται τις ευθύνες και υπευθυνότητες. Υποβάλλουμε την ερώτηση: **«Πώς άραγε θα ένιωθαν τα μέλη μιας οικογένειας αν υπήρχε κάποιος που διηύθυνε και έδινε διαταγές;»**. Επιχειρείται να φυτευτεί ένας προβληματισμός ώστε τα παιδιά να γίνουν ευαίσθητα στην οικογενειακή βία (σωματική ή ψυχολογική).

4. Τα παιδιά γράφουν στο τετράδιό τους ένα διάλογο που να ξεκινά ως εξής:

Με ρώτησε ένας / μια φίλος /η μου:

- Ποιος διευθύνει στο σπίτι;

-

Τα παιδιά εργάζονται ατομικά για να γράψουν το διάλογο και τον τελειώνουν στο σπίτι. Την επόμενη μέρα κάποια παιδιά διαβάζουν τους διαλόγους τους και οι υπόλοιποι δίνουν ανατροφοδότηση (σε γλωσσικό επίπεδο).

5. Γίνεται σχολιασμός της εικόνας που συνοδεύει το κείμενο και τίθεται ο προβληματισμός για τις οικογενειακές σχέσεις που φαίνεται να υποβόσκουν π.χ. ο πατέρας της οικογένειας κάθεται έξω και διαβάζει εφημερίδα ενώ η μητέρα είναι μέσα στο σπίτι και φροντίζει το μωρό, η κόρη βρίσκεται μέσα στο σπίτι και μελετά τα μαθήματά της ενώ ο γιος βρίσκεται έξω και παίζει κ.ο.κ. Ρωτούμε τους μαθητές κατά πόσον η εικόνα αυτή αντανακλά σχέσεις ισοτιμίας και δικαιοσύνης. Έπειτα καλούνται να δουλέψουν ομαδικά και να σχεδιάσουν την ίδια οικογένεια, στο ίδιο σπίτι αλλά κάνοντας κάποιες αλλαγές για ν' ανατρέψουν τις υπάρχουσες σχέσεις.

Κώστας
Γραμματόπουλος,
εικονογράφηση στο
αλφαβητάριο
«Τα καλά παιδιά»

Εικόνα που
συνοδεύει το
κείμενο στο
Ανθολόγιο

Η ανατροπή της εικόνας όπως σχεδιάστηκε από τους μαθητές μου: ο πατέρας δεν κάθεται να διαβάζει εφημερίδα αλλά βοηθά στις δουλειές του σπιτιού μαγειρεύοντας ή καθαρίζοντας.

6. Ερωτώνται οι μαθητές να εντοπίσουν στο κείμενο τις λέξεις που δηλώνουν τι κάνει το κορίτσι π.χ. σωπαίνει, κοιτάζει, βάζει, γυρνάει, φωνάζει, βγάζει και ο / η δάσκαλος /α τα καταγράφει ή τα κυκλώνει επάνω στο κείμενο που προβάλλεται στον ασπροπίνακα. Ρωτούμε τους μαθητές τι κοινό έχουν αυτές οι λέξεις και εξάγεται ο ορθογραφικός κανόνας (→ ρήματα στο γ' ενικό πρόσωπο λήγουν σε – ει).

7. Δίνεται ένα φύλλο εργασίας με εικόνες «υποκειμένων» σε δράση (βλ. φύλλο εργασίας) και οι μαθητές καλούνται να γράψουν κάτω από κάθε εικόνα μια πρόταση που να αφορά τι κάνει το παιδάκι, ζώο κλπ. Με την άσκηση αυτή επιχειρείται εμπέδωση του ορθογραφικού κανόνα που ανακαλύφθηκε στην προηγούμενη δραστηριότητα.

B. Η ιστορία του Φερδινάνδου του ταύρου

1. Ανακοινώνεται στους μαθητές ότι θα τους διαβάσουμε ένα παραμύθι που παρουσιάζει την ιστορία ενός ταύρου, του Φερδινάνδου. Καλούνται να μαντέψουν κάποια πράγματα γι' αυτή την ιστορία. Στη συνέχεια προβάλλουμε το εξώφυλλο του παραμυθιού που παρουσιάζει τον Φερδινάνδο να είναι ανάμεσα σε πολλά λουλούδια και ζητούμε και πάλι να μαντέψουν ποια θα είναι η ιστορία του παραμυθιού. Αναμένεται ότι οι μαθητές θα ξεδιπλώσουν στερεότυπα για τους ταύρους π.χ. ταυρομαχίες, έρωτας με μια αγελάδα κλπ. Όσα λέγονται τα σημειώνουμε μέσα στο περίγραμμα ενός ταύρου που βρίσκεται τυπωμένο σε χαρτί Α3.

2. Διαβάζεται το παραμύθι στους μαθητές ενώ παράλληλα γίνεται η προβολή των σελίδων του μέσω της πιο κάτω ιστοσελίδας:

<http://www.youtube.com/watch?v=U1wo4iUygJk>

Εφαρμόζονται παράλληλα με την πλοκή οι πιο κάτω θεατρικές τεχνικές:

A. Δραματοποίηση της σκηνής όπου παίζουν οι άλλοι ταύροι ενώ ο Φερδινάνδος κάθεται μόνος του κάτω από τον δρυ κι έρχεται η μητέρα του να του μιλήσει. Ρόλοι: Φερδινάνδος, μητέρα, δύο ταύροι.

B. Ομαδική παγωμένη εικόνα τη στιγμή της αιχμαλωσίας του Φερδινάνδου στο καρότσι. Έπειτα γίνεται ανίχνευση της σκέψης του Φερδινάνδου. Ρόλοι: Φερδινάνδος, δύο άνδρες με καπέλα, δύο άλογα.

Γ. Διάδρομος συνείδησης τη στιγμή που βρίσκεται στην αρένα ο Φερδινάνδος. Περνά μπροστά από όλα τα παιδιά και τον συμβουλεύουν τι πρέπει να κάνει.

Στο κρίσιμο αυτό σημείο ο/η δάσκαλος/α διακόπτει την ανάγνωση και καλεί τους μαθητές να φανταστούν στο σπίτι τη συνέχεια του παραμυθιού και να τη σχεδιάσουν.

3. Οι μαθητές παρουσιάζουν τη συνέχεια του παραμυθιού όπως την έχουν ζωγραφίσει. Αναμένεται ότι οι περισσότεροι μαθητές θα αναφερθούν στην ταυρομαχία και κατά πόσον ο Φερδινάνδος ή ο ταυρομάχος έχει νικήσει. Έπειτα διαβάζουμε (με τη συνοδεία πάλι του σχετικού βίντεο) το τέλος του παραμυθιού στους μαθητές. Οι μαθητές αναφέρουν πώς τους έκανε να νιώσουν το τέλος του παραμυθιού.

Παραδείγματα από το τέλος που έδωσαν με τις ζωγραφιές τους οι δικοί μου μαθητές:

4. Ζητείται από τους μαθητές να αριθμήσουν τις παραγράφους του παραμυθιού. Τους δίνεται ένα φύλλο εργασίας στο οποίο παρουσιάζονται ανακατεμένες προτάσεις που ενωμένες φτιάχνουν την περίληψη του παραμυθιού (συγκεκριμένα μια πρόταση για κάθε παράγραφο). Δουλεύουν ομαδικά για να τις αριθμήσουν.

5. Ανατίθεται σε κάθε ομάδα παιδιών μια παράγραφος (πιθανόν κάποιες παράγραφοι να περισσέψουν) για να την παρουσιάσουν θεατρικά (κι όχι αφηγηματικά). Έπειτα η κάθε ομάδα παρουσιάζει το δράμα της και οι υπόλοιπες ομάδες αναφέρουν κατά πόσον παρουσιάστηκε αποτελεσματικά το αντίστοιχο μέρος του παραμυθιού.

6. Βάζουμε ένα καινούριο χαρτί Α3 με το περίγραμμα του ταύρου και ζητούμε από τα παιδιά να μας πουν για να γράψουμε μέσα σε αυτό κάποια

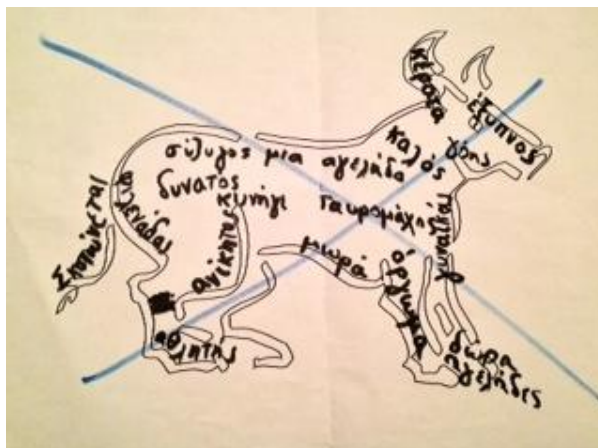
χαρακτηριστικά που είχε ο Φερδινάνδος στην ιστορία. Οι λέξεις μπορεί να είναι επίθετα, δράσεις κλπ.

7. Συμπληρώνεται στην ολομέλεια της τάξης το φύλλο εργασίας στο οποίο πρέπει να γίνει διάκριση ανάμεσα στο πώς φαντάζονταν τον Φερδινάνδο πριν την ανάγνωση του παραμυθιού και πώς ήταν τελικά. Με τη δραστηριότητα αυτή επιχειρείται να ξεδιπλωθούν τα στερεότυπα που αφορούν τους ταύρους αλλά και αυτά να γκρεμιστούν π.χ. *Περιμέναμε ο ταύρος να είναι ερωτευμένος με μια αγελάδα αλλά τελικά ήταν μόνος του και ήταν ιδιαίτερα ευτυχισμένος.*

8. Τοποθετούνται η μια δίπλα στην άλλη οι δυο φιγούρες του Φερδινάνδου. Υποβάλλονται ερωτήσεις όπως:

- Ήταν όπως τον περιμένατε ο Φερδινάνδος;
- Ήταν διαφορετικός ο Φερδινάνδος από τους άλλους ταύρους;
- Ήταν αυτό κακό;
- Μήπως αυτές τις προσδοκίες που είχαμε από τον Φερδινάνδο επειδή ήταν αρσενικός τις έχουμε και προς τα αγόρια;
- Πώς περιμένουμε τα αγόρια να είναι;
- Πώς ονομάζονται αυτές οι προσδοκίες της κοινωνίας;

Ρωτούμε τους μαθητές για το ποιο είναι κατά τη γνώμη τους το μήνυμα και η προοπτική που προσπάθησε να μεταφέρει αφηγούμενος αυτό το παραμύθι ο συγγραφέας. Η απάντηση φυσικά αφορά την αποδόμηση των κοινωνικών στερεοτύπων του φύλου.

9. Οι μαθητές κάθονται σε κύκλο επάνω σε χαλί. Οι πιο κάτω δηλώσεις υπάρχουν διπλωμένες μέσα σε ένα καλάθι και τις ανοίγουμε μια –μια. Οι μαθητές και ο/η δάσκαλος/α συζητούν την κάθε μια από αυτές τις δηλώσεις.

- ∠ Το γαλάζιο χρώμα είναι για τα αγόρια, ενώ το ροζ είναι για τα κορίτσια.
- ∠ Είναι πιο σωστό τα αγόρια να είναι άγρια.
- ∠ Είναι καλύτερο που τα παιδιά είναι χωρισμένα σε αγόρια και κορίτσια στις γραμμές της Γυμναστικής.
- ∠ Τα κορίτσια δεν μπορούν να παίζουν ποδόσφαιρο.
- ∠ Αν ο δάσκαλος θέλει κάποιο παιδί να κουβαλήσει κάτι, είναι καλύτερα να ζητήσει αυτό από ένα αγόρι.
- ∠ Αν ένα κορίτσι είναι άτακτο, αυτό είναι κάτι πολύ σοβαρό.
- ∠ Είναι προτιμότερο το διάλειμμα τα αγόρια να παίζουν ξεχωριστά από τα κορίτσια.
- ∠ Τα κορίτσια γράφουν πιο ωραία γράμματα από τα αγόρια.
- ∠ Απαγορεύεται τα κορίτσια να φορέσουν παντελόνι στο σχολείο.
- ∠ Οι γυναίκες είναι καλύτερες στο να είναι νοικοκυρές παρά στο να έχουν κάποια δουλειά.

10. Λύνονται τα σχετικά φύλλα εργασίας που αφορούν τα επίθετα και υπερθετικό βαθμό των επιθέτων. Τα γλωσσικά αυτά στοιχεία έχουν εξαχθεί από το ίδιο το παραμύθι (βλ. τρία φύλλα εργασίας). Ακολουθεί εμπέδωση των επιθέτων με ένα άλλο φύλλο εργασίας και εμπέδωση του υπερθετικού βαθμού επιθέτων με το ακόλουθο παιχνίδι στην τάξη: Το κάθε παιδί συμπληρώνει την πρόταση «Ο/η πιο στην τάξη είναι ο/η» με θετικά επίθετα π.χ. Ο/η πιο βοηθητικός στην τάξη είναι ο/η...». Αν δυσκολεύονται τα παιδιά να σκεφτούν τέτοια επίθετα, τους δίνουμε μερικά.

Γ. Διαφημίσεις περιοδικών

1. Ο /η δάσκαλος/α ρωτά ποια κείμενα έχουν χρησιμοποιηθεί μέχρι τώρα και με ποιο τρόπο σχετίζονται τα κείμενα αυτά με το γενικότερο θέμα της Ενότητας που είναι η ισότητα των φύλων. (Με τον τρόπο αυτό γίνεται κιόλας αξιολόγηση των προηγούμενων κειμένων όσον αφορά τη σχετικότητα τους με το θέμα της Ενότητας). Αναφέρουμε στους μαθητές ότι το επόμενο κείμενο που θα μελετήσουμε είναι οι διαφημίσεις. Υποβάλλονται ερωτήσεις του τύπου: **Πού συναντάμε διαφημίσεις; Γιατί υπάρχουν οι διαφημίσεις; Τι πρέπει να κάνει κανείς αν θέλει να διαφημίσει ένα προϊόν του/της;**

2. Δίνονται σε κάθε ομάδα δύο διαφημίσεις προεπιλεγμένες από εμάς και οι οποίες υποβάλλουν στερεότυπα του κοινωνικού φύλου π.χ.

§ ένας άνδρας να διαφημίζει τεχνητό γρασίδι,

§ μια γυναίκα να διαφημίζει μαλακτικό ρούχων,

§ ένας άνδρας να διαφημίζει αθλητικά είδη,

§ μια γυναίκα να διαφημίζει προϊόντα αδυνατίσματος κλπ.

Οι ομάδες καλούνται να αναλύσουν τις δύο διαφημίσεις τους απαντώντας τις εξής ερωτήσεις που υπάρχουν σε φύλλο εργασίας:

- Ποιο είναι το προϊόν που διαφημίζεται;
- Υπάρχει χρήση εικόνας;
- Τι πετυχαίνει η διαφήμιση με τη χρήση της εικόνας;
- Ποια γλώσσα ή γλώσσες υπάρχουν γραμμένες στη διαφήμιση;
- Ποια είναι τα λόγια στη διαφήμιση που ξεχωρίζουν;
- Χρησιμοποιείται άνδρας ή γυναίκα για τη διαφήμιση του προϊόντος;
- Γιατί;

Με τις κατευθυντήριες ερωτήσεις, οι διαφημίσεις αυτές αναλύονται ως γλωσσική και νοηματική δομή, ως επικοινωνιακή πράξη και ως κοινωνική πράξη. Όσον αφορά το τελευταίο επίπεδο, επιχειρείται η αναζήτηση των στερεοτύπων του κοινωνικού φύλου που αναπαράγονται ή υποβάλλονται με

τις έντυπες διαφημίσεις. Η δεξιότητα ανίχνευσης των στοιχείων αυτών συνίσταται σε κριτικό γραμματισμό.

Κατά τη διάρκεια της ομαδικής εργασίας ο /η δάσκαλος/α παρέχει στήριξη στις ομάδες. Έπειτα κάθονται όλοι σε κύκλο στο χαλί και η κάθε ομάδα παρουσιάζει τα ευρήματά της τα οποία σχολιάζονται από το δάσκαλο και τους συμμαθητές.

3. Το κάθε παιδί έχει φέρει έντυπες διαφημίσεις από το σπίτι. Η κάθε ομάδα επιλέγει μια από αυτές τις διαφημίσεις η οποία προωθεί κατά τη γνώμη τους τα στερεότυπα των δύο φύλων και την αναλύουν με βάση τις κατευθυντήριες ερωτήσεις που χρησιμοποιήθηκαν στο προηγούμενο μάθημα. Έπειτα παρουσιάζουν στην ολομέλεια της τάξης τα ευρήματά τους και οι υπόλοιποι σχολιάζουν, υποβάλλουν ερωτήσεις, συμφωνούν ή διαφωνούν.
4. Σχηματίζουμε δύο στήλες στον πίνακα «Άνδρες / Γυναίκες» και ρωτούμε τους μαθητές να συνοψίσουν τους διαφορετικούς ρόλους που αποδίδουν οι διαφημίσεις στο κάθε φύλο.

Παράδειγμα μιας τέτοιας λίστας η οποία φτιάχτηκε από τους μαθητές μου είναι η εξής:

Άνδρες	Γυναίκες
Ηλεκτρονικά παιχνίδια	Κούκλες
Φροντίδα γρασιδιού	Δουλειές του σπιτιού
Τρέξιμο	Ψώνια του σπιτιού
Κάπνισμα	Δίαιτα
Αθλητισμός	Τέλειο κορμί, μαλλιά, νύχια

Ο /η δάσκαλος /α ορίζει όλα τα πιο πάνω ως στερεότυπα κι εξηγεί πως στερεότυπα είναι όλα όσα περιμένει η κοινωνία να κάνουν οι άνδρες / αγόρια και οι γυναίκες / κορίτσια κι επισημαίνει ότι δεν είναι υποχρεωτικό κάποιος/α να τα ακολουθεί αυτά. Ο καθένας έχει δικαίωμα να συμπεριφέρεται όπως νιώθει.

5. Έπειτα οι μαθητές προσθέτουν κι άλλα στερεότυπα στη λίστα, συμπεριλαμβάνοντας στερεοτυπικά επαγγέλματα. *Παράδειγμα μιας τέτοιας λίστας η οποία φτιάχτηκε από τους μαθητές μου είναι η εξής:*

Άνδρες	Γυναίκες
Ταινίες τρόμου	Ευαίσθητες, κλαίνε
Παντελόνι	Φούστα
Γαλάζιο	Ροζ
Κοντό μαλλί	Μανικιούρ, βάψιμο
Μπογιατζήδες	Αισθητικοί
Πορτιέρηδες	Νηπιαγωγοί
Κιθαρίστες	Βιβλιοθηκάριοι
Κτίστες	Ράφτρα
	Νοικοκυρά

6. Όλες οι διαφημίσεις που παρουσιάστηκαν μέχρι τώρα (τρεις ανά ομάδα) τοποθετούνται πάνω στον πίνακα και τα παιδιά καλούνται να δουλέψουν και πάλι ομαδικά για να ετοιμάσουν τη δική τους έντυπη διαφήμιση που να διαφημίζει ένα από τα προϊόντα που συζητήθηκαν μέχρι τώρα. Ζητείται από τα παιδιά να κάνουν τις απαραίτητες αλλαγές ώστε να αναιρέσουν την προαγωγή των στερεότυπων του κοινωνικού φύλου που είχαν οι προηγούμενες διαφημίσεις. Έπειτα η κάθε ομάδα παρουσιάζει τη διαφήμισή της (δίπλα στην πρωταρχική) και οι υπόλοιπες ομάδες αξιολογούν την αποτελεσματικότητά

της στην κατάρριψη των στερεότυπων του κοινωνικού φύλου. Στο τέλος τοποθετούνται όλες στην πινακίδα της τάξης, η κάθε μια δίπλα στην πρωταρχική διαφήμιση ώστε να γίνεται σύγκριση.

Παραδείγματα από τη δική μου τάξη:

Μια μητέρα να διαφημίζει αγκαλιά με το βρέφος της προϊόντα περιποίησης βρεφών Vs Ένα ζευγάρι να διαφημίζουν μαζί τα προϊόντα αυτά.

Μια γυναίκα να διαφημίζει λάδι μαυρίσματος Vs Μια γυναίκα κι ένας άντρας να διαφημίζουν λάδι μαυρίσματος

Δ. Η πριγκίπισσα με τη χαρτοσακούλα

1. Διαβάζουμε το παραμύθι στα παιδιά με τη συνοδεία του σχετικού βίντεο (http://www.youtube.com/watch?v=HO1_yC5oUdQ). Τη στιγμή αμέσως μετά τη λεκτική επίθεση του πρίγκιπα προς την πριγκίπισσα παγώνουμε τη σκηνή και φτιάχνουμε το περίγραμμα της πριγκίπισσας γύρω από τη μορφή της που προβάλλεται στον ασπροπίνακα. Ρωτάμε τους μαθητές: **Τι νιώθει η πριγκίπισσα αυτή τη στιγμή;** Και σημειώνουμε μέσα στο περίγραμμα όλα τα συναισθήματα που θα αναφερθούν από τους μαθητές.

Στην περίπτωση των μαθητών μου αναφέρθηκαν τα εξής συναισθήματα: λύπη, αγάπη, θυμός, ραγισμένη καρδιά, στενοχώρια, φόβος, ντροπή και τρόμος.

2. Διάδρομος συνείδησης: ζητούμε από τους μαθητές να δημιουργήσουν δύο σειρές που να κοιτάζουν η μια την άλλη και να υπάρχει διάδρομος ανάμεσά τους ώστε να μπορεί να περπατήσει κανείς. Μια μαθήτρια αναλαμβάνει να υποδυθεί την πριγκίπισσα Ελισάβετ και υιοθετεί στο πρόσωπό και τη στάση του σώματός της όλα τα συναισθήματα που λέχθηκαν προηγουμένως. Οι υπόλοιποι μαθητές καλούνται να την συμβουλευθούν τι πρέπει να κάνει σε αυτή την κρίσιμη εξέλιξη της ιστορίας. Στο τέλος η Ελισάβετ μπορεί να αναφέρει ποιες από τις συμβουλές που άκουσε την έπεισαν περισσότερο.

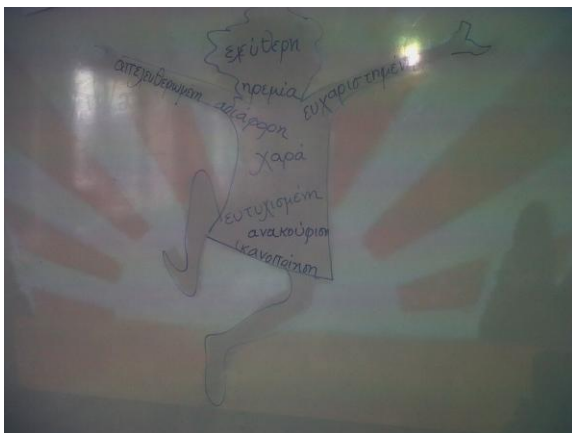
3. Οι μαθητές γράφουν τη συνέχεια / τέλος του παραμυθιού. Η εργασία αυτή μπορεί να συνεχιστεί στο σπίτι. Την επόμενη μέρα όλοι οι μαθητές διαβάζουν τη συνέχεια που έδωσαν κι εμείς ομαδοποιούμε τις ιστορίες τους με βάση το αν υπάρχουν κοινά στοιχεία. Ιδιαίτερη προσοχή δίνουμε στο αν κάποια παιδιά επέλεξαν να βάλουν την Ελισάβετ να αντιδρά στη συμπεριφορά του Ρονάλδου ή εάν μήπως τελικά υπακούει στο κάλεσμά του και πηγαίνει να αλλάξει ρούχα.

4. Υποβάλλουμε ερωτήσεις στους μαθητές για νοηματική επεξεργασία όπως:
Γιατί η πριγκίπισσα Ελισάβετ φορούσε για φόρεμα μια χαρτοσακούλα; Γιατί η πριγκίπισσα Ελισάβετ ρώτησε το δράκο αν μπορεί να κάψει δέκα δάση με την αναπνοή του και αν μπορεί να γυρίσει τον κόσμο σε δέκα δευτερόλεπτα; Γιατί η πριγκίπισσα Ελισάβετ αποκάλυψε τον «Ρονάλδο» παλιάνθρωπο; Τι πιστεύετε για τον τρόπο αντίδρασης του Ρονάλδου; Πώς θα αντιδρούσατε εσείς στη θέση της Ελισάβετ;

5. Θέατρο της αγοράς: στο σημείο αυτό καλούμε ένα μαθητή ή μια μαθήτρια να υποδυθεί την Ελισάβετ κι εμείς μπαίνουμε στο ρόλο του Ρονάλδου και παίζουμε μαζί του / της τη σκηνή της συνάντησης. Αναμένουμε να δούμε αν ο μαθητής/ρια που θα υποδυέται την Ελισάβετ θα αντιδράσει στη βία/καταπίεση που ασκούμε εμείς μέσω του ρόλου του Ρονάλδου. Εάν η άρση αυτής της καταπίεσης δεν είναι επιτυχής, αν για παράδειγμα η Ελισάβετ όντως πηχάινει να αλλάξει ρούχα και υποτάσσεται στον Ρονάλδο, θέτουμε ενώπιον του κοινού (=υπόλοιποι μαθητές) την παρέμβαση αυτή για να δούμε εάν συμφωνούν. Μπορούν έπειτα κι άλλα παιδιά να δοκιμάσουν να αντικαταστήσουν τον καταπιεσμένο χαρακτήρα (Ελισάβετ) και να δώσουν τις δικές τους λύσεις που κάθε φορά θα τίθενται ενώπιον της «αγοράς». Εάν παρατηρήσουμε ότι είναι πολύ δύσκολο για τους μαθητές να αντιδράσουν αποτελεσματικά στην καταπίεση, μπορούμε εμείς να μπούμε στο ρόλο της Ελισάβετ (κι ένα άλλο παιδί στο ρόλο του Ρονάλδου) και να παίζουμε εμείς τη σκηνή αίροντας την καταπίεση.

6. Παρουσιάζουμε το τέλος του παραμυθιού όπως δόθηκε από τον ίδιο το συγγραφέα και ρωτάμε τους μαθητές πώς τους φάνηκε. Παχώνουμε το βίντεο στην τελευταία στιγμή όπου η Ελισάβετ τρέχει χαρούμενη και φτιάχνουμε το περίγραμμά της γύρω από τη μορφή της που προβάλλεται στον ασπροπίνακα. Ρωτάμε τους μαθητές: **Τι νιώθει η πριγκίπισσα αυτή τη στιγμή;** Και σημειώνουμε μέσα στο περίγραμμα όλα τα συναισθήματα που θα αναφερθούν από τους μαθητές.

Στην περίπτωση των μαθητών μου αναφέρθηκαν τα εξής συναισθήματα:
ελευθερία, ηρεμία, απελευθέρωση, ευχαρίστηση, αδιαφορία, χαρά, ευτυχία,
ανακούφιση, ικανοποίηση.

Το τέλος του παραμυθιού έχει ως εξής:

«Ρονάλδε,» είπε η Ελισάβετ, «τα ρούχα σου είναι πραγματικά όμορφα και τα μαλλιά σου πολύ περιποιημένα. Μοιάζεις με ένα πραγματικό πρίγκιπα, αλλά είσαι ένας παλιάνθρωπος!» Κι έτσι, τελικά, δεν παντρεύτηκαν.

7. Φυλλάδιο νοηματικής επεξεργασίας. Οι μαθητές συμπληρώνουν το σχετικό φύλλο εργασίας. Στην πρώτη σελίδα του υπάρχουν ερωτήσεις κατανόησης του παραμυθιού (αυτές που συζητήθηκαν προηγουμένως) καθώς και μια λίστα από επίθετα για να διαλέξουν και να κυκλώσουν ποια ταιριάζουν στον πρίγκιπα και ποια στην πριγκίπισσα.

8. Στη μια άκρη του πίνακα γράφουμε τη λέξη ΣΥΜΦΩΝΩ και στην άλλη άκρη του πίνακα γράφουμε τη λέξη ΔΙΑΦΩΝΩ. Φωνάζουμε μια-μια ομάδα να έρχεται στον πίνακα και λέμε προφορικά κάποιες δηλώσεις (βλ. πιο κάτω) και τα παιδιά πρέπει να μετακινηθούν ανάλογα με το αν συμφωνούν ή διαφωνούν με τη δήλωση αυτή στην κατάλληλη μεριά του πίνακα. Έπειτα εξηγούν τη θέση τους (ΣΥΜΦΩΝΩ ή ΔΙΑΦΩΝΩ) κι εμείς σχολιάζουμε. (Οι δηλώσεις έχουν να κάνουν με την καλλιέργεια κριτικού γραμματισμού εμβαθύνοντας στα κρυμμένα νοήματα και τις προθέσεις του παραμυθογράφου).

Δηλώσεις:

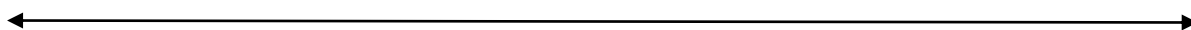
1. Ο συγγραφέας πιστεύει πως οι γυναίκες πρέπει να υπακούνε στους άντρες.
2. Ο συγγραφέας πιστεύει ότι οι άντρες είναι πιο έξυπνοι και πιο δυνατοί από τις γυναίκες.
3. Ο συγγραφέας πιστεύει ότι όλα τα ζευγάρια πρέπει τελικά να παντρεύονται.
4. Ο συγγραφέας πιστεύει ότι οι γυναίκες δεν μπορούν να καταφέρουν τίποτα χωρίς τους άντρες.
5. Ο συγγραφέας πιστεύει ότι σε κάθε οικογένεια δεν πρέπει να υπάρχει βία κατά των γυναικών.

9. Φτιάχνουμε μια μεγάλη γραμμή χρόνου στον πίνακα ως εξής:

ΠΡΙΝ

ΤΩΡΑ

ΜΕΤΑ

(κάτι που τέλειωσε)

(κάτι που συμβαίνει ενόσω μιλάμε)

(κάτι που θα γίνει)

Εξηγούμε τις τρεις διαστάσεις του χρόνου και ζητούμε από τα παιδιά να μας πουν σχετικές προτάσεις για την κάθε διάσταση. Δίνουμε 2-3 καρτέλες σε κάθε ομάδα (βλ. πιο κάτω) και καλούνται να τις τοποθετήσουν στην κατάλληλη θέση στον πίνακα ανάλογα με το αν αυτές αναφέρονται στο παρελθόν, παρόν ή μέλλον. Οι παρελθοντικές προτάσεις είναι παρμένες από το παραμύθι υπό μελέτη, οι παροντικές προτάσεις από περιγραφή αγώνα ποδοσφαίρου και οι μελλοντικές προτάσεις από δελτίο καιρού.

Προτάσεις

Ο ποδοσφαιριστής προσπερνά τον αντίπαλό του.

Ο τερματοφύλακας κόβει το σουτ.

Η ομάδα πανηγυρίζει.

Ο παίχτης παίρνει κόκκινη κάρτα.

ΠΑΡΕΛΘΟΝ

Ο καιρός θα είναι βροχερός.

Η θερμοκρασία θα ανέβει στους 40 βαθμούς.

Ο άνεμος θα είναι πολύ μεγάλος.

Στο βουνό θα ρίξει χιόνι.

ΠΑΡΟΝ

Η Ελισάβετ ζούσε σε ένα κάστρο.

Ένας δράκος έσπασε το κάστρο της.

Βρήκε μια χαρτοσακούλα και την φόρεσε.

Τελικά δεν παντρεύτηκαν.

ΜΕΛΛΟΝ

7. Ζητούμε από τους μαθητές να κυκλώσουν στην πρώτη παράγραφο τις λέξεις που δείχνουν πως η ιστορία στο παραμύθι είναι κάτι που «έγινε» και το οποίο τέλειωσε (→ρήματα σε αόριστο χρόνο). Έπειτα τους ρωτούμε: **Πώς θα ήταν το παραμύθι (η πρώτη παράγραφος) αν η ιστορία δεν είχε γίνει «κάποτε» αλλά συμβαίνει «τώρα»; Αν ήσασταν σε μια γωνιά και παρακολουθούσατε την εξέλιξη του παραμυθιού «ζωντανά»; Αν ήσασταν δημοσιογράφοι και κάνατε μια ζωντανή ανταπόκριση του τι συνέβαινε;** Η εργασία γίνεται προφορικά στην τάξη και τα παιδιά (ένα παιδί κάθε φορά) κρατούν ένα μικρόφωνο και συμπεριφέρονται λες κι είναι ένας δημοσιογράφος που καλύπτει ζωντανά το θέμα. Θα ήταν καλό «ο/η δάσκαλος/α σε ρόλο» στο τέλος να αποδώσει όλο το κείμενο σε χρόνο ενεστώτα για να το κατανοήσουν καλύτερα οι μαθητές. Έπειτα οι μαθητές συμπληρώνουν το σχετικό φύλλο εργασίας ατομικά.

8. Το κάθε παιδί φέρνει μια μεγάλη χαρτοσακούλα και στο μάθημα της Τέχνης οι μαθητές φτιάχνουν με αυτές φορέματα ή παντελόνια.

9. Δίνουμε σε κάθε ομάδα 2-3 βιβλία από τη βιβλιοθήκη της τάξης ή φέρνουμε εμείς βιβλία. Σε κάθε ομάδα πρέπει να υπάρχει τουλάχιστον ένα παραμύθι και να συμπληρώσουμε με άλλα βιβλία όπως εγκυκλοπαίδεια, συλλογή ποιημάτων κ.α. Καλείται η κάθε ομάδα να εντοπίσει και να διαχωρίσει το παραμύθι από τα άλλα βιβλία. Στο τέλος η κάθε ομάδα παρουσιάζει την επιλογή της και αναζητούνται κάποια κοινά στοιχεία των παραμυθιών όπως το ότι συμβαίνουν στον κόσμο του φανταστικού, το ότι εκτυλίσσονται σε χρόνο παρελθοντικό, το ότι προσωποποιούν ζώα κ.α. Επίσης κοιτάζουμε το πώς ξεκινά και πώς τελειώνει το κάθε παραμύθι για να βρούμε κάποια κοινά στοιχεία μεταξύ τους π.χ. «Μια φορά κι έναν καιρό...» ή «Κι έζησαν αυτοί καλά κι εμείς καλύτερα».

10. Δίνεται σε κάθε ομάδα ένας πίνακας με 12 εικόνες (βλ. φύλλο εργασίας) και οι μαθητές καλούνται να γράψουν ατομικά ένα παραμύθι χρησιμοποιώντας τις εικόνες αυτές (όλες ή λιγότερες) ως αφορμή. Στην αρχή δίνεται λίγος χρόνος για επεξεργασία του παραμυθιού στο μυαλό τους κι έπειτα κάποια παιδιά μπορούν να το αφηγηθούν προφορικά. Στο τέλος, όλα τα παιδιά γράφουν το παραμύθι τους. Αν δεν προλάβουν να τελειώσουν την εργασία αυτή στο σχολείο, μπορεί να ολοκληρωθεί στο σπίτι.

Ε. Η Καλλιπάτειρα και άλλες πριγκίπισσες

1. Πηγαίνουμε στο εργαστήρι Η/Υ και η κάθε ομάδα εργάζεται σε έναν Η/Υ. Τους ζητούμε να ανοίξουν τη σελίδα της Βικιπαίδειας. (Είναι δυνατόν να χρειαστούν βοήθεια στην πλοήγηση). Ρωτάμε: **Τι είναι η Βικιπαίδεια;** Είναι γραμμένο μέσα στην ιστοσελίδα ότι είναι «Η ελεύθερη εγκυκλοπαίδεια». Εξηγούμε ότι η Βικιπαίδεια είναι μια δωρεάν ηλεκτρονική εγκυκλοπαίδεια. Ζητάμε να μας δείξουν πού θα γράφουμε τις λέξεις που θέλουμε να αναζητήσουμε και τους ζητάμε να αναζητήσουν τη λέξη «**Καλλιπάτειρα**» και να διαβάσουν το κείμενο αυτό. Έπειτα καλούνται να συμπληρώσουν το φύλλο εργασίας με τις ερωτήσεις νοηματικής επεξεργασίας που υπάρχει ήδη αποθηκευμένο σε κάθε Η/Υ (βλ. σχετικό φύλλο εργασίας). Στο τέλος επιστρέφουμε στα Θρανία και οι μαθητές ανακοινώνουν τις απαντήσεις που έδωσαν και γίνεται συζήτηση.
2. Υποβάλλουμε την εξής ερώτηση στους μαθητές: **Θα σας άρεσε να ζείτε στην εποχή που έζησε η Καλλιπάτειρα; Γιατί;** Με την ερώτηση αυτή αποσκοπούμε να ξεδιπλώσουμε τα συναισθήματά τους για την έντονη ανισότητα των φύλων (βλ. διακρίσεις) που υπήρχε την εποχή εκείνη.
3. Υποβάλλουμε το ερώτημα: **Από όλα τα επίθετα με τα οποία χαρακτηρίσαμε την πριγκίπισσα με τη χαρτοσακούλα, ποια ταιριάζουν και στην Καλλιπάτειρα;** Ακολουθεί συζήτηση. Έπειτα υποβάλλουμε το ερώτημα: **Μπορείτε να αναφέρετε κάποιες ομοιότητες και κάποιες διαφορές ανάμεσα στην Καλλιπάτειρα και την πριγκίπισσα με τη χαρτοσακούλα;** (Μια ομοιότητα είναι το ότι ήταν και οι δύο πολύ γενναίες, και μια διαφορά το ότι η μια είναι φανταστικό πρόσωπο ενώ η άλλη πραγματικό πρόσωπο). Ακολουθεί συζήτηση.
4. Επαναφέρουμε τις προσωπικότητες της Καλλιπάτειρας και της «Πριγκίπισσας με τη Χαρτοσακούλα» κι ερωτούμε εάν είναι πραγματικά η φανταστικά

πρόσωπα. Συμπληρώνουμε όλοι μαζί τον σχετικό διάγραμμα που προβάλλεται στον πίνακα. Έπειτα φέρνουμε στη συζήτηση τις προσωπικότητες της «Σταχτοπούτας» και «Πριγκίπισσας Νταϊάνας» κι ερωτούμε εάν είναι πραγματικά ή φανταστικά πρόσωπα. Έπειτα ρωτάμε από πού μπορούμε να πάρουμε πληροφορίες για αυτές και να λύσουμε την απορία αν είναι πραγματικά ή φανταστικά πρόσωπα. Οδηγούμε τους μαθητές και πάλι στους Η/Υ ώστε να δουλέψουν ομαδικά και να αναζητήσουν τα εξής δύο λήμματα στην Βικιπαίδεια: **Σταχτοπούτα & Πριγκίπισσα Νταϊάνα**. Τους ζητούμε να διαβάσουν την πρώτη παράγραφο από το κάθε λήμμα ώστε να συμπληρώσουν το σχετικό διάγραμμα για να δηλώσουν αν αυτές οι δύο (καθώς και η Καλλιπάτειρα και η Πριγκίπισσα με τη χαρτοσακούλα) ήταν πραγματικά ή φανταστικά πρόσωπα (βλ. σχετικό φύλλο εργασίας). Έπειτα επιστρέφουν στις Θέσεις τους και ανακοινώνουν τις απαντήσεις τους.

5. Σε κάθε ομάδα δίνεται γραπτώς μια ερώτηση (η ίδια ερώτηση ανά δύο ομάδες) και καλούνται να την απαντήσουν γραπτώς (βλ. σχετικό φύλλο εργασίας). Οι τρεις ερωτήσεις είναι οι εξής:

- A. Γιατί χρησιμοποιούμε μια εγκυκλοπαίδεια;
- B. Ποιες οι διαφορές του να διαβάζει κανείς μια εγκυκλοπαίδεια από το να διαβάζει ένα παραμύθι;
- Γ. Ποιες οι διαφορές του να διαβάζει κανείς μια ηλεκτρονική εγκυκλοπαίδεια από το να διαβάζει μια χάρτινη εγκυκλοπαίδεια;

Έπειτα η κάθε ερώτηση απαντάται από όλες τις ομάδες που την είχαν ενώπιόν τους και γίνεται συζήτηση. Εμείς δίνουμε ανατροφοδότηση. Για παράδειγμα στην περίπτωση της ερώτησης Β προβάλλουμε ένα αρχείο που παρουσιάζει το ένα δίπλα στο άλλο το ξεκίνημα του παραμυθιού της Σταχτοπούτας και το ξεκίνημα του αντίστοιχου λήμματος από τη Βικιπαίδεια και οι μαθητές τα συγκρίνουν καλούμενοι

πρώτα να εντοπίσουν ποιο είναι το παραμύθι και ποιο το λήμμα της εγκυκλοπαίδειας.

5. Δίνεται το φύλλο εργασίας που αφορά τη χρήση των διαλυτικών. Αφόρμηση αποτελούν τα διαλυτικά που βρίσκονται στο όνομα της πριγκίπισσας Νταϊάνας. Οι μαθητές συμπληρώνουν το πρώτο μέρος ατομικά και διορθώνεται στην ολομέλεια της τάξης. Γίνεται έπειτα μικρή συζήτηση για τη λειτουργία των διαλυτικών και παρουσιάζονται οι λέξεις: γάιδaros, γαϊδούρι. Έπειτα συμπληρώνουν ατομικά και το δεύτερο μέρος του φύλλου εργασίας για εμπέδωση της χρήσης διαλυτικών.

6. Ζητούμε από τους μαθητές να συζητήσουν στην ομάδα τους και να βρουν 2-3 θέματα (π.χ. πρόσωπο, ζώο, τόπο κλπ) τα οποία θα ήθελαν να μελετήσουν για να μάθουν περισσότερα γι' αυτά. Έπειτα τους δίνουμε χρόνο να αναζητήσουν για ένα από αυτά είτε στις εγκυκλοπαίδειες που θα μαζευτούν στην τάξη (μετά από σχετική μας παρότρυνση), είτε στη Βικιπαίδεια. Έπειτα η κάθε ομάδα παρουσιάζει με λίγα λόγια το θέμα που ανέλαβε να μελετήσει.

Στ. Στερεότυπα των φύλων, σχέσεις ισότητας και διαχωρισμού των φύλων

1. Προβάλλουμε στον πίνακα μια φωτογραφία ενός βρέφους. Είναι αδύνατο να ξέρουμε το φύλο του βρέφους με βάση τη φωτογραφία αυτή. Ρωτάμε: **Ποιο είναι το φύλο του παιδιού;** Σε κάποιες άλλες φωτογραφίες βρεφών που δείχνουμε, λόγω των χρωμάτων των ρούχων που φοράνε μπορούμε να υποθέσουμε αν είναι αγόρια ή κορίτσια – βασιζόμενοι στα στερεότυπα των χρωμάτων. Συζητούμε με τα παιδιά κατά πόσον τα χρώματα αυτά δημιουργούν στερεότυπα για το πώς πρέπει να εκφράζονται τα δύο φύλα. Συζητούμε επίσης τη διαφορά των όρων φύλο και κοινωνικό φύλο.

2. Οι μαθητές απαντούν ανώνυμα σε ένα χαρτάκι την εξής ερώτηση: **Πότε ήταν η τελευταία φορά που έκλαψες και γιατί;** Τότε μαζεύουμε όλες τις απαντήσεις σε ένα καλάθι και τις διαβάζουμε μεγαλόφωνα. (Ζητούμε από τα παιδιά να μην φανερώσουν σε καμία περίπτωση τη δική τους ταυτότητα ή την ταυτότητα άλλων). Σε κάθε περίπτωση ζητούμε από τα παιδιά να μαντέψουν το φύλο του παιδιού που το έγραψε. Θα διαπιστώσουμε πως στις περισσότερες περιπτώσεις αυτό δεν είναι δυνατό.

3. Προβάλλουμε μια φωτογραφία από τη Βουλή των αντιπροσώπων και τους ζητάμε να αναφέρουν ποιο φύλο φαίνεται να υπερ-αντιπροσωπεύεται και ποιο να υπο-αντιπροσωπεύεται στη Βουλή. Ρωτάμε: **Είναι αυτό δίκαιο;** Τους αναφέρουμε το μεγάλο αγώνα που έκαναν οι γυναίκες στις αρχές του 20^{ου} αιώνα για να δικαιούνται να ψηφίζουν κι αυτές (βλ. σουφραζέτες). Δείχνουμε φωτογραφίες από τις πορείες των σουφραζέτων και εξηγούμε τι ζητούσαν οι γυναίκες αυτές.

Πορεία των σουφραζέτων στην 5^η Λεωφόρο της Νέας Υόρκης το 1917

4. Στο πάτωμα υπάρχουν κορδέλες δύο χρωμάτων: μπλε και ροζ. Πρέπει να υπάρχουν τουλάχιστον τόσες μπλε όσα είναι τα αγόρια και τόσες ροζ κορδέλες όσες είναι τα κορίτσια. Ζητούμε από το κάθε παιδί να επιλέξει μια κορδέλα. Ο/η δάσκαλος/α αναφέρει αν παρατήρησε κάποιο μοτίβο στην επιλογή των χρωμάτων των κορδελών από τα δύο φύλα, δηλαδή αν μήπως τα περισσότερα αγόρια επέλεξαν την μπλε κορδέλα και αν τα περισσότερα κορίτσια επέλεξαν τη ροζ κορδέλα. Ρωτούμε τους μαθητές με ποια κριτήρια επέλεξαν την κορδέλα τους και θέτουμε το ερώτημα κατά πόσον το ροζ ανήκει μόνο στα κορίτσια και το μπλε μόνο στα αγόρια. Μπορούμε επίσης να επαινέσουμε τυχόν παιδιά που «τόλμησαν» να πάρουν κορδέλα με χρώμα που δεν «ταιριάζει» στο φύλο τους.

Έπειτα το κάθε παιδί χορεύει χρησιμοποιώντας την κορδέλα ως ένα διαφορετικό αντικείμενο κάθε φορά, ανάλογα με τις οδηγίες του δασκάλου/ας. Ως μουσική υπόκρουση μπαίνει το κομμάτι “Can Can” (Offenbach). Οι επιλογές για μεταμόρφωση της κορδέλας είναι ανάμεσα στα άλλα οι εξής:

- Φίδι
- Κύμα
- Πινέλο για βάψιμο των τοίχων
- Σκούπα
- Σφουγγαρίστρα
- Φτερά
- Μικρόφωνο τραγουδιστή/ριας
- Πιρούνι
- Κασκόλ
- Χαρτομάντιλο
- Βροχή

Έπειτα μαζεύουμε τις κορδέλες και ρωτούμε τα παιδιά αν θέλουν να ξαναπαιξουν! Η απάντηση θα είναι μάλλον θετική, επομένως οι μαθητές διαλέγουν και πάλι από μια κορδέλα. Ζητείται από τα αγόρια να δείξουν τις κορδέλες τους κι έπειτα από τα κορίτσια το ίδιο. Γίνεται παρατήρηση του αν υπήρξε κάποια αλλαγή από

πριν όσον αφορά την επιλογή του χρώματος κορδέλας από τα κορίτσια και από τα αγόρια. Ρωτούμε τα παιδιά να αναφέρουν πώς νιώθουν που κρατούν τη συγκεκριμένη κορδέλα, ειδικά αν έχει χρώμα που «δεν ταιριάζει» στο φύλο τους. Επαναλαμβάνεται το παιχνίδι με τις κορδέλες και με το τέλος του τα παιδιά αναφέρουν πώς ένιωσαν χορεύοντας με του συγκεκριμένου χρώματος την κορδέλα.

(Στη δική μας περίπτωση, στον α' γύρο μόνο ένα κορίτσι τόλμησε να πάρει μπλε κορδέλα κι όλα τα άλλα κορίτσια επέλεξαν ροζ κορδέλα ενώ όλα τα αγόρια επέλεξαν μπλε κορδέλα. Στο β' γύρο όμως εντυπωσιάστηκα από το ότι όλα τα αγόρια επέλεξαν ροζ κορδέλα κι όλα τα κορίτσια επέλεξαν μπλε κορδέλα).

5. Παρουσιάζουμε δύο χαρτονένια κουτιά, ένα ροζ κι ένα γαλάζιο (μπορούν εύκολα να φτιαχτούν χρησιμοποιώντας αναπτύγματα κύβου). Τα κουτιά αυτά έχουν πάνω τους ζωγραφισμένες κατακόρυφες μαύρες γραμμές που να θυμίζουν σίδερα φυλακής. Αναφέρουμε πώς το ένα κουτί, το γαλάζιο, είναι αυτό μέσα στο οποίο «πρέπει» να μπαίνει το αγόρι με τη συμπεριφορά του και το άλλο κουτί, το ροζ, είναι αυτό μέσα στο οποίο «πρέπει» να μπαίνει το κορίτσι με τη συμπεριφορά της. Για να γίνει αυτό καλύτερα κατανοητό βάζουμε μέσα μια γαλάζια και ροζ κορδέλα αντίστοιχα. Τους ρωτούμε κατά πόσον πιστεύουν ότι το μπλε χρώμα ανήκει στα αγόρια και το ροζ στα κορίτσια ή κατά πόσον όλα τα χρώματα ανήκουν σε όλους. Έπειτα τους ρωτάμε τι τους θυμίζουν οι κατακόρυφες γραμμές επάνω στους τοίχους του κουτιού και εισάγεται έτσι η ιδέα της φυλακής. Τους ρωτάμε τι θα ήθελαν να κάνουν με αυτές τις φυλακές ώστε τα παιδιά να είναι ελεύθερα να εκφράζονται όπως νιώθουν και να μην είναι φυλακισμένα μέσα σε αυτά τα πλαίσια.

Στη δική μου περίπτωση οι μαθητές διάλεξαν να ποδοπατήσουν και να σκίσουν τις φυλακές. Στο τέλος του μαθήματος οι χάρτινες φυλακές ήταν σε μορφή δεκάδων κομματιών επάνω στο πάτωμα!

6. Ακτιβιστική δράση: Το κάθε παιδί υιοθετεί μια κορδέλα για ένα διάλειμμα. Τα αγόρια υιοθετούν μια ροζ κορδέλα και τα κορίτσια μια γαλάζια κορδέλα. Τη δένουμε στον καρπό τους. Δίνουμε την οδηγία να συμπεριφέρονται κανονικά και όταν κάποιο άλλο παιδί σχολιάσει, κοροϊδέψει, ρωτήσει κάτι σχετικό με αυτή τη «μη-τυπικότητα» αυτοί/ες να απαντούν: *«Το ροζ δεν είναι μόνο για τα κορίτσια, το μπλε δεν είναι μόνο για τα αγόρια. Όλα τα χρώματα μάς ανήκουν»*. Μετά το διάλειμμα επιστρέφουμε στην τάξη και καταγράφουμε όλες τις αντιδράσεις των άλλων παιδιών και τη συχνότητά τους. Επίσης, τα παιδιά μοιράζονται το πώς ένιωσαν σε αυτή τη δραστηριότητα.

Ζ. Αξιολόγηση Ενότητας

Δίνουμε σε κάθε ομάδα μια χαρτοσακούλα και τους ζητούμε να την κόψουν σε μικρά κομματάκια. Έπειτα γράφουμε στον πίνακα τις εξής ατέλειωτες προτάσεις:

- ∟ Σκέφτηκα...
- ∟ Ένωσα...
- ∟ Κατάλαβα...
- ∟ Έμαθα...
- ∟ Θυμάμαι...
- ∟ Μου έκανε εντύπωση...

Ζητούμε από κάθε μαθητή να συμπληρώσει όλες τις προτάσεις, μια σε κάθε ένα κομματάκι χαρτοσακούλας. Έπειτα ανακατώνουμε τα χαρτάκια σε ένα καλάθι και τα διαβάζουμε μεγαλόφωνα. Στο τέλος δημιουργούμε ένα εικαστικό έργο στο μάθημα της Τέχνης με τη χρήση αυτών των καρτών αξιολόγησης.

